

نقش باغ ایرانی در ارتقاء فضاهای گردشگری (نمونه موردی: طاق بستان کرمانشاه)

زهره صالحی^۱، حسن سجاذزاده^{۲*}

۱- گروه معماری، دانشکده علوم پایه، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

۲- استادیار دانشکده هنر و معماری، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران، (sajadzadeh@basu.ac.ir)

چکیده

طراحی و سازماندهی هر مقیاس از فضا در قالب هردانشی، نیازمند تعریف نسبت موضوع آن دانش با روش و نظریه است. زیرا رابطه مستقیمی بین آن ها وجود داشته و این امر، تمام مراحل و فرآیند کار را تحت تأثیر قرار داده و بدان جهت خاصی می بخشد. شهرهای تاریخی ایران همواره پذیرای حضور باغ در اشکال گوناگون خود بوده اند. نحوه حضور و ظهور باغ در شهر دارای ابعاد بسیار متفاوتی است و در هر کجا بسته به محیط، اقلیم و فرهنگ شکل خاصی را پذیرفته است. از طرفی امروزه زندگی شهری و نظام اجتماعی موجود در شهرها، انسانها را از مسیر اصلی زندگی دور کرده و با وجود رفاه و امکانات بسیاری که در اختیارشان قرار داده از سادگی طبیعت دور شده اند. انسانها به سمتی سوق پیدا می کنند که مثل هم فکر کنند و فواصل فرهنگی کم شود، زیرا مبادله محورها و اصول فکراست که باعث رشد می شود. یکی از بهترین راه های تبادل فرهنگی، گردشگری است. صنعت گردشگری براساس نیاز فطری انسان جهت شناخت ناشناخته ها، درک واقعیت شنیده ها و کسب دانش و تجربه استوار است. از طرفی ضوابط طراحی معماری در بافت تاریخی درون شهری، موضوعی بسیار حساس و قابل توجه است که همواره و در طول چند دهه گذشته از سوی مجامع بین المللی مورد مطالعه قرار گرفته و در نتیجه آن، چندین و چند منشور و بیانیه بین المللی حاصل شده است. به علاوه، نظریه پردازان به فراخور با تأکید بر ارزشهای فرهنگی، تاریخی این گونه بافت ها مسئله را از ابعاد گوناگون مورد تحلیل قرار داده و نظریات جامعی را در این زمینه مطرح ساخته اند. بیانیه مکزیکوسیتی در سال ۱۹۹۹م، در دوازدهمین مجمع عمومی ایکوموس در مکزیکوسیتی ارائه شد. این بیانیه بر مفهوم جامع و جهانی میراث و تعامل آن با گردشگری تأکید دارد و آن را وسیله ای برای تبادل فرهنگی تلقی می کند. بر همین اساس می توان گفت، آثار تاریخی متعددی که در کرمانشاه وجود دارد و اینکه این شهر یکی از شهرهای مهم گردشگران داخلی و خارجی می باشد؛ متأسفانه نبود امکانات اولیه رفاهی مناسب باعث شده است تا بازدید گردشگران از این شهر آنطور که باید صورت نمی گیرد. بنابراین با توجه به پتانسیل هایی که در این منطقه موجود می باشد، ایجاد مجموعه ای جهت گذراندن اوقات فراغت همراه با عملکردهای لازم در قالب یک مجموعه تفریحی، گردشگری و اقامتی از اهمیت خاصی برخوردار می باشد. یکی از بهترین الگوهای منظر سازی، محصول تعامل سازنده انسان ایرانی در مواجهه با طبیعت است و ایده اصلی طراحی این مجموعه نشأت گرفته از الگوی باغ ایرانی بدون اینکه خدشه ای به سایت تاریخی وارد شود، می باشد. با توجه به ماهیت پژوهش و اهداف آن، روش تحقیق به صورت کیفی و با استفاده از تحلیل محتوا و استدلال منطقی است. در راستای این پژوهش ابزارهای اصلی گردآوری اطلاعات، اسناد و منابع کتابخانه ای، مشاهدات و مطالعات میدانی می باشد و طراحی و احداث چنین مجموعه ای یکی از ضروریات این منطقه به شمار می رود.

واژه های کلیدی: تفریحی، گردشگری، اقامتی، باغ ایرانی، طاق بستان